

‘Quickscan natuurtoets Keizersweg te Holten’

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van de flora- en
faunawet*

COLOFON

Titel: **'Quickscan natuurtoets Keizersweg te Holten'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet

Projectcode: 07352

Status: conceptrapport

Datum: 21 februari 2008

Auteur: [REDACTED]

Eindredactie: Ing. [REDACTED]

Veldonderzoek: Ing. [REDACTED]

Opdrachtgever: Bureau Witpaard-partners

Contactpersoon: [REDACTED]

.....

EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2008)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Heinen, M.A. (2008). 'Quickscan natuurtoets Keizersweg te Holten'. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 07-352. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	5
3.1	Methode	5
3.2	Flora.....	5
3.3	Zoogdieren.....	6
3.4	Broedvogels.....	7
3.5	Amfibieën en reptielen.....	8
3.6	Vissen	9
3.7	Vlinders en libellen	9
3.8	Overige ongewervelden.....	9
4	Geraadpleegde bronnen	10

Bijlagen

I	Soortenlijst
II	Wettelijk kader
III	Locatie nestholte Kleine bonte specht

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is opgesteld op verzoek van Bureau Witpaard-partners (contactpersoon de heer E. Dokter). Dit in verband met de geplande aanleg van parkeerplaatsen en de bouw van hallen aan de Keizersweg in Holten ten behoeve van de uitbreiding van de firma Muller. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en het vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op twee veldbezoeken op 17 januari en 7 februari 2008 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens uit diverse bronnen.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat zij geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, EHS, Beschermde natuurmonumenten of specifieke natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- Er zijn geen beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- Er zijn geen vaste verblijven van vleermuizen aanwezig. De beoogde plannen zullen geen nadelige gevolgen hebben op mogelijk aanwezige vlieg- en/of jachtroutes of op foerageergebied van vleermuizen;
- Verspreid in het gebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, licht beschermde (Flora- en Faunawet tabel 1) zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten.;
- Verder heeft Steenmarter (FFW tabel 2) het plangebied als vaste verblijfplaats gebruikt;
- Het plangebied is broedgebied voor een aantal vogelsoorten. In de opstallen zijn o.a. nesten aangetroffen van Houtduif en Merel;
- In een knotwilg is een nestholte aanwezig van Kleine bonte specht;
- In de loods bevindt zich een frequent gebruikte roestplaats van een Kerkuil (Rode Lijst categorie 'kwetsbaar'). Ook is de boerderij in het verleden als roestplaats door Kerkuil gebruikt. Er zijn geen vaste broedplaatsen van de Kerkuil aanwezig of te verwachten;
- Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van andere vogels met een vaste verblijfplaats (o.a. Steenuil, overige spechten en roofvogels);
- Licht beschermde amfibieënsoorten (FFW tabel 1) als Bastaardkikker, Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad zijn voortplantend in de sloot langs het plangebied of overwinterend verspreid door het gebied te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde vissen of ongewervelden aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van een ontheffing of het nemen van compenserende en/of mitigerende maatregelen is voor Steenmarter niet aan de orde;
- Extra inspectie van aanwezigheid van Kleine bonte specht in maart/april is noodzakelijk. Indien de holte in de wilg door Kleine bonte specht wordt gebruikt als nestplaats, is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet annex artikel 75 noodzakelijk;
- Voor het slopen van de loods met roestplaats van de Kerkuil is geen ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. Roestplaatsen van uilen zijn niet beschermd. De Kerkuil maakt mogelijk gebruik van het plangebied en omgeving;
- Verstoring van broedvogels dient te allen tijde voorkomen te worden. Dit houdt in dat in elk geval met de werkzaamheden gestart moeten worden buiten de periode van 15 maart tot 15 juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Ook is het aan te raden te voorkomen dat nieuwe broedbiotopen ontstaan in de vorm van ruigten, takkenhopen en zandhopen met steile kanten.

Suggesties

We raden aan de bebouwing niet te slopen gedurende de voortplantingsperiode van de Steenmarter – dwz in de periode 15 maart t/m 15 augustus;

Voor de in het plangebied voorkomende licht beschermde zoogdieren en amfibieën wordt als belangrijkste mitigerende maatregel fasering in tijd genoemd. Schade is – indien de planning van activiteiten dit toelaat – te minimaliseren door het verwijderen van vegetatie zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september – oktober. Dit is buiten de voortplantingsperiode van veel dieren, dus buiten de periode waarin dieren extra kwetsbaar zijn.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

EcoGroen Advies B.V. heeft een quickscan natuurtoets uitgevoerd aan de Keizersweg te Holten in opdracht van Bureau Witpaard-partners (contactpersoon de heer E. Dokter). Dit in verband met de geplande aanleg van parkeerplaatsen en de bouw van hallen ten behoeve van de beoogde uitbreiding van de firma Muller.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de thans geldende Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden zodoende de consequenties in beeld gebracht van de beoogde herinrichting van het terrein en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied ligt ten westen van Holten aan de Keizersweg. Het betreft landbouwgrond met sloten, beplanting in de vorm van enkele oude solitaire bomen en knotwilgen, een oude boerderij met loods, opstallen en erfbeplanting (zie figuur 1).

Er zijn plannen om de bebouwing te slopen en het terrein in te richten als parkeerplaatsen met hallen voor de aangrenzende firma Muller.

Figuur 1: De ligging van het plangebied (geel omlijnd) (bron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende quickscan is gebaseerd op één veldbezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om aan de zorgplicht te voldoen en eventueel tot een ontheffingsverlening annex artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, kort aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet 1998, waarin opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn en Beschermde natuurmonumenten;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en natuur buiten de EHS zoals ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In het onderstaande worden de verschillende beschermde gebieden vermeld die voorkomen in de directe omgeving van het plangebied en de verwachte effecten van de ingrepen op beschermde gebieden.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd. In het onderstaande zijn de effecten op de Natura 2000-gebieden beschreven. Voor een overzicht van die gebieden wordt verwezen naar <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>.

Europese Vogel- en Habitatrichtlijngebieden

Het meest dichtbij gelegen Vogel- en Habitatrichtlijngebied is 'Sallandse Heuvelrug' op een afstand van ca. 2 kilometer. Dit gebied is aangemeld voor 'Europese droge heide' en is aangemeld voor habitatype 'Noord-Atlantische vochtige heide met Dophei' en 'Jeneverbesformaties in heide of kalkgrasland' (www.minInv.nl). Naast deze habitattypen zijn Kamsalamander, Korhoen en Nachtzwaluw kwalificerend. Als een belangrijk foerageergebied voor genoemde soorten wordt aangetast – ook al ligt het buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied – kan er sprake zijn van een externe werking met negatieve effecten.

→ *Gezien de afstand en de terreingesteldheid terplekke van de beoogde ingreep, kan gesteld worden dat er geen effecten op aangewezen habitats zullen optreden door de plannen. Genoemde Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn niet te verwachten in het plangebied, omdat geschikt leefgebied ontbreekt. Indirecte effecten, zoals verlies aan foerageergebied, zijn daarom niet aan de orde.*

Beschermde Natuurmonumenten

Op ca. 8 kilometer afstand ligt het dichtstbijzijnde Beschermde Natuurmonument 'Oostermaet'. Dit is een voormalig beekdal met delen van aangrenzende dekzandruggen, een vochtige bosweide, omgeven door een houtwal, een elzenhakhoutbosje en enkele hogere delen met een heischraal grasland en een loofbos.

- *Gezien de afstand en de terreingesteldheid zijn, als gevolg van de beoogde plannen, geen effecten op de beschermde natuurwaarden van Beschermde Natuurmonumenten te verwachten.*

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd.

De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur in het leven geroepen en worden ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied aangewezen.

De nota is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten het SGR laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied ligt op ca. 1,5 kilometer afstand van de EHS (bron: www.overijssel.nl). Het kleinschalige landschap bij Beuseberg is onderdeel van de EHS. Het feitelijke plangebied heeft geen natuurbestemming.

Natuur buiten de EHS

Het plangebied en directe omgeving is geen belangrijk weidevogelgebied of 'ganzenfoerageergebied en/of gebied voor andere wintergasten' (bron: www.overijssel.nl; www.groenloketoverijssel.nl).

- *Gezien de afstand en tussenliggende barrières kan worden geconcludeerd dat de plannen geen bedreiging vormen voor de natuurwaarden en het functioneren van de EHS of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.*

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoek is gebaseerd op twee veldbezoeken op 17 januari en 7 februari 2008. Tijdens het veldonderzoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) die ontheffingsplichtig zijn.

De nadruk heeft gelegen op onderzoek naar flora, broedvogels, vissen, amfibieën, zoogdieren en overige ongewervelden.

De uitgevoerde inventarisatie – aangevuld met beschikbare literatuurgegevens en gegevens uit databanken – geeft een goed beeld van de mogelijke soortensamenstelling in het gebied.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande paragrafen kort toegelicht. Een soortenlijst is opgenomen in bijlage I. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage II.

Natuurloket

Op de website van het Natuurloket (www.natuurloket.nl) is globale informatie te verkrijgen over de aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok. Per onderzochte soortgroep wordt het aantal soorten vermeld dat bedreigd is (Rode Lijst) of beschermd, waarbij ook onderscheid is gemaakt naar verschillende beschermingsregimes.

Het kilometerhok (X 224/Y 477) waarin het plangebied gelegen is, is volgens het Natuurloket slecht of niet geïnventariseerd op relevante soortgroepen. Uit de soortgroep zoogdieren wordt melding gemaakt van één licht beschermde soort. Er zijn geen andere beschermde diergroepen en –soorten bekend uit het kilometerhok.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten (zie ook soortenlijst bijlage I). De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora

Het grasland is overwegend samengesteld uit (zeer) soortenarme Beemdgras–Raaigrasweiden, met een dominantie van Engels raaigras en Ruw beemdgras. Op het erf komen met name tredplanten en soorten van voedselrijke plaatsen voor. Sloten zijn overwegend droog en hebben een vegetatie van oever- en ruigteplanten van voedselrijke plaatsen. Een watergang aan de rand van het plangebied bevat deels stromend water. In deze watergang komen waterplanten als Smalle waterpest en Sterrekroos voor. In het plangebied komen oude exemplaren van knotlinde, Beuk, Esdoorn, Zomereik, Es en knotwilg voor. Er zijn geen beschermde planten of soorten van de Rode Lijst in het plangebied aangetroffen of te verwachten.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.*

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Vaste verblijfplaatsen

Aanwezige bomen en bebouwing zijn gecontroleerd op vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (holten, vrije aanvliegmogelijkheden). Dit onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van een overdag uitgevoerde visuele inspectie.

Potentiële vaste verblijfplaatsen ontbreken en zijn niet te verwachten. Ook de kelder en de boeidelen van de schuur zijn vanwege de tocht ongeschikt als vaste vleermuisverblijfplaats.

Vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De plannen geven geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen. In het plangebied zelf worden geen lijnvormige structuren verwijderd die van belang kunnen zijn als vliegroute.

Potentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Het plangebied vormt geen relevant foerageergebied en als gevolg van de plannen zijn geen negatieve effecten te verwachten.

- *Omdat geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en er geen aantasting plaatsvindt van (potentieel) belangrijke vliegroutes en foerageergebied is er als gevolg van de beoogde plannen geen schade te verwachten op vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing is hier voor vleermuizen niet aan de orde.*

Steenmarter

Aanwezige bebouwing is gecontroleerd op sporen (prenten, uitwerpselen en prooi-resten) van de juridisch zwaarder beschermde Steenmarter (FFW tabel 2). Er zijn enkele zeer oude uitwerpselen aangetroffen van Steenmarter op de zolder van de boerderij. Tevens zijn oude prooi-resten (Duif, Kip, Nijlgans en Haas) in de loods en een oud veehok aangetroffen.

Het is niet waarschijnlijk dat Steenmarter het plangebied momenteel als vaste verblijfplaats gebruikt, omdat geen verse uitwerpselen, latrines of verse voedselresten zijn aangetroffen. Binnen hun leefgebied kunnen ze tientallen schuilplaatsen hebben in takkenhopen, boomholtes, dichte struiken, op zolders en in kruipruimten. Slechts een gering aantal (3-5) hiervan wordt regelmatig gebruikt (Lange et al. 1994).

Doordat het plangebied slechts één (potentieel) geschikte schuilplaats herbergt en gezien het relatief grote oppervlakte van het leefgebied van Steenmarter (80 tot 700 hectare) is het plangebied naar verwachting slechts van beperkt belang voor de soort. Aangezien de soort mobiel is en meerdere verblijfplaatsen

gebruikt is deze ook niet afhankelijk van bepaalde verblijfplaatsen. Omdat in de directe omgeving van het plangebied voldoende foerageergebied resteert zal Steenmarter geen schade ondervinden van de beoogde plannen.

Zekerheidshalve raden we het aan – om eventuele schade op Steenmarter te voorkomen – de sloop van bebouwing buiten het voortplantingseizoen (half maart tot en met augustus) uit te voeren.

- *Steenmarter is niet afhankelijk van de planlocatie en zal zodoende geen schade ondervinden van de plannen. Het aanvragen van een ontheffing of het nemen van compenserende en/of mitigerende maatregelen is hier voor Steenmarter niet aan de orde. Zekerheidshalve raden we het aan de bebouwing niet te slopen gedurende de voortplantingsperiode van de Steenmarter – dwz in de periode 15 maart t/m 15 augustus.*

Overige zoogdieren

Er is een aantal vaste verblijfplaatsen van licht beschermde zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld, namelijk Bosmuis, Veldmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis en Egel.

Omdat het ‘algemene soorten’ betreft die vallen onder een licht beschermingsregime (FFW tabel 1), geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 van de Flora en faunawet en is geen ontheffing annex artikel 75 nodig. Ook schadebeperkende maatregelen zijn voor de licht beschermde zoogdieren niet noodzakelijk.

- *Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en licht beschermde zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet aan de orde.*

3.4 Broedvogels

Op het moment van het veldbezoek (buiten het broedseizoen) konden geen broedvogels worden geïnterviewd. Op basis van waarnemingen tijdens het veldbezoek, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en ‘expert judgement’ is het mogelijk een uitspraak te doen over de te verwachten soortensamenstelling.

De volgende (beschermde) vogels zijn aangetroffen of te verwachten in het plangebied: Kerkuil (Rode Lijst 3 = categorie ‘kwetsbaar’), Kleine bonte specht, Wilde eend, Meerkoet, Waterhoen, Heggenmus, Merel, Houtduif, Huismus (Rode Lijst 4 = categorie ‘gevoelig’), Winterkoning, Roodborst, Vink, Spreeuw, Koolmees, Pimpelmees en Tjiftjaf. Er zijn van Merel en Houtduif oude nesten aangetroffen in bomen, de schuur en een veehokje.

Kerkuil

De aanwezige bomen en bebouwing zijn gecheckt op geschiktheid als broedplaats voor roofvogels, spechten en uilensoorten. Er is in de loods een roestplaats aanwezig van Kerkuil. Tevens zijn in de boerderij oude braakballen gevonden. Dit wijst erop dat de boerderij in het verleden ook als roestplaats heeft gediend. In het verleden zijn er geen broedgevallen geweest.

De uil maakt gebruik van het plangebied om te rusten en te foerageren, maar broedt er niet. Roestplaatsen van uilen zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet.

Kleine bonte specht

Er zijn aanwijzingen voor de aanwezigheid van Kleine bonte specht als broedvogel in een holte in één van de knotwilgen (bijlage III). Deze soort behoort eveneens tot de ontheffingsplichtige soorten.

Nesten van Kleine bonte specht vallen onder de definitie van het begrip

‘nesten’ in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit type valt buiten het broedseizoen onder de definitie van ‘vaste rust- of verblijfplaatsen’ in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Daarom is een ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet nodig wanneer nestbomen van Kleine bonte specht worden verwijderd of verstoord.

In het kader van de geplande ontwikkelingen zal de nestboom vermoedelijk gekapt worden. Daarom is nader onderzoek of het nest bewoond is noodzakelijk. Indien dit het geval is dient een ontheffing te worden aangevraagd. De initiatiefnemer is hiervoor verantwoordelijk en dient er rekening mee te houden dat de aanvraagprocedure zeker drie maanden in beslag kan nemen. De ontheffing dient te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Desgewenst kan EcoGroen Advies hierbij ondersteuning bieden en de ecologische onderbouwing verzorgen.

- *Waarschijnlijk is kap van de nestboom van de Kleine bonte specht noodzakelijk. Er is sowieso nader onderzoek vereist, in de vorm van een eenmalig bezoek met geluidnabootsing en inspectie van de nestholte in maart/april. Is Kleine bonte specht als broedvogel aanwezig, dan is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk.*

Overige broedvogels met een vaste verblijfplaats (o.a. Steenuil, overige spechten en roofvogels) zijn niet aanwezig in het plangebied en worden niet verwacht. Gezien de terreingesteldheid van het plangebied heeft het terrein geen belangrijke functie voor weidevogels.

Als gevolg van het mogelijk verwijderen van beplanting, bomen en bebouwing gaat broedgebied van vogelsoorten verloren. De gunstige staat van instandhouding komt echter niet in gevaar, aangezien voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig blijven/zijn in soortgelijke gebieden in de nabije omgeving. Door bomen in het plan in te passen en na aanleg van de parkeerplaatsen en bouw van de hallen het terrein aan te planten met streekeigen plantmateriaal, zal de locatie geschikt blijven voor broedvogels. Met name een aaneengesloten en dichte begroeiing vormt geschikt broedgebied. Inpassing van oude bomen en de aanleg van afwisselend groen met aanwezigheid van besdragende planten draagt bij aan foerageer- en broedmogelijkheden.

- *Er mogen geen sloop- of kapwerkzaamheden worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen gefaseerd te worden door uitvoering buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels (10 maart- 15 juli)¹ of vooraf te worden gecontroleerd op aanwezigheid van broedende of nestelende vogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;*
- *Het is aan te raden te voorkomen dat nieuwe broedbiotopen ontstaan in de vorm van ruigten, takkenhopen en zandhopen met steile kanten.*

3.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

In het plangebied zijn algemene en licht beschermde amfibieën te verwachten. Het gebied is geschikt als beperkt foerageer- en overwinteringsgebied voor Bastaardkikker, Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad.

Door het bouwrijp maken van het plangebied kunnen deze soorten geschaad worden. Omdat voor ‘algemene soorten’ automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet is geen ontheffing

¹ De broedperiode van een soort als Houtduif kan door lopen tot in november.

annex artikel 75 nodig.

Geschikt leefgebied voor strikt beschermde soorten als Poelkikker, Heikikker, Rugstreeppad en Kamsalamander (FFW tabel 3) ontbreekt. Gezien de bekende verspreidingsgegevens worden deze soorten niet verwacht in het plangebied.

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid zijn deze ook niet te verwachten.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor amfibieën en reptielen niet aan de orde.*

3.6 Vissen

Door het ontbreken van permanent oppervlaktewater is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor (beschermde) vissoorten. Alleen langs de westrand en deels langs de noordrand is een watergang aanwezig die watervoerend is. Hier is alleen de onbeschermde Tiendoornige stekelbaars aangetroffen. Gezien het biotoop en bekende verspreidingsgegevens zijn er geen juridisch zwaarder beschermde vissen te verwachten in het plangebied.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet voor vissen is niet noodzakelijk.*

3.7 Vlinders en libellen

Uit de veldonderzoeken, de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan geconcludeerd worden dat er geen beschermde dagvlinders en libellen aanwezig zijn. Voortplantingsbiotoop van beschermde libellen is eveneens niet aanwezig.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor vlinders en libellen niet aan de orde.*

3.8 Overige ongewervelden

Wegens het ontbreken van geschikt biotoop zijn in het plangebied geen beschermde insectensoorten of soorten van de Rode Lijst te verwachten.

- *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor ongewervelden niet aan de orde.*

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (1999). De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.

Broekhuizen S. et al. (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Lange, R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van Rode Lijsten flora en fauna.

Natuurloket (www.natuurloket.nl).

Nöllert, A. & C. Nöllert (1992). Amfibieëngids van Europa.

Provincie Overijssel (www.overijssel.nl).

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl).

SOVON Vogelonderzoek Nederland (1996). Broedvogels inventariseren in proefvlakken, Handleiding Broedvogel Monitoring (BMP). SOVON, Beek-Ubbergen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey–Nederland, Leiden.

Sparreboom, M. (red.) (1981). De amfibieën en reptielen van Nederland, België en Luxemburg.

www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik / Aantal	Locatie	Status
> FLORA			
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst			
> ZOOGDIEREN			
Bosmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW tabel 1
Egel	Voortplantend	Verspreid	FFW tabel 1
Huisspitsmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW tabel 1
Rosse woelmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW tabel 1
Steenmarter	Foeragerend	Boerderij	FFW tabel 2
Tweekleurige bosspitsmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW tabel 1
Veldmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW tabel 1
> BROEDVOGELS			
Heggenmus	Mogelijk broedend	Beplanting	FFW tabel 2,3
Houtduif	Broedend	Beplanting, bebouwing	FFW tabel 2,3
Huismus	Mogelijk broedend	Bebouwing	FFW tabel 2,3, RL 4
Kerkuil	Rustend	Loods/(boerderij)	FFW tabel 2,3, RL 3
Kleine bonte specht	Broedend	Knotwilg	FFW tabel 2,3
Koolmees	Mogelijk broedend	Holtes	FFW tabel 2,3
Meerkoet	Mogelijk broedend	Slootkanten	FFW tabel 2,3
Merel	Broedend	Loods/beplanting	FFW tabel 2,3
Pimpelmees	Mogelijk broedend	Holtes	FFW tabel 2,3
Roodborst	Mogelijk broedend	Beplanting	FFW tabel 2,3
Spreeuw	Mogelijk broedend	Holtes	FFW tabel 2,3
Tijftjaf	Mogelijk broedend	Beplanting	FFW tabel 2,3
Vink	Mogelijk broedend	Beplanting	FFW tabel 2,3
Waterhoen	Mogelijk broedend	Slootkanten	FFW tabel 2,3
Wilde eend	Mogelijk broedend	Slootkanten	FFW tabel 2,3
Winterkoning	Mogelijk broedend	Beplanting	FFW tabel 2,3
> VISSSEN			
Niet van toepassing			
> AMFIBIEEN EN REPTIELEN			
Bastaardkikker	Voortplantend, overwinterend	Sloot langs plangebied	FFW tabel 1
Bruine kikker	Voortplantend, overwinterend	Sloot langs plangebied	FFW tabel 1
Gewone pad	Voortplantend, overwinterend	Sloot langs plangebied	FFW tabel 1
Kleine watersalamander	Voortplantend, overwinterend	Sloot langs plangebied	FFW tabel 1
> ONGEWERVELDEN			
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijsten			

Legenda soortenlijst:

Beschermingsregiem Flora- en faunawet (FFW):

Tabel 1: 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;

Tabel 2: 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan goedgekeurde gedragscode;

Tabel 3: Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

Tijdens hun broedseizoen zijn vogels strikter beschermd (lijst 3) dan buiten deze periode (lijst 2)

HR II/ HR IV en HR V verwijzen naar de bijlagen uit de Europese Habitatrichtlijn

RL 3: Rode Lijst categorie 'kwetsbaar'; RL 4: Rode Lijst categorie 'gevoelig'.

BIJLAGE II: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (FFW) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de FFW. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de FFW:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De FFW kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de FFW. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art.	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art.	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te
11:	
Art.	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te
12:	rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

‘Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, is verplicht dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.’

Tabel 1 ‘Algemene soorten’

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2 ‘Overige soorten (gedragscode)’

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart–15 juli.

Tabel 3 ‘Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV’

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang²);
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als ‘zorgvuldig handelen’, waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd³. Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die

¹ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

³ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

BIJLAGE III: NESTLOCATIE KLEINE BONTE SPECHT

Rode stip = nestlocatie in knotwilg (kaartbron: Google Earth), inzet rode pijl = nestholte (foto: M. Wallink)